

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	2
Problemformulering	3
Afgrænsning opgavens opbygning og metode	3
Afklaring af begrebet klangideal:	3
Medier, identitet og dannelse	4
Medier og unge	4
Identitetsdannelse igennem musik	5
Wolfgang Klafki: Hvorfor bevarelse af begrebet dannelse?	7
Klangidealer og sang	8
Stemmen fysiologisk set	8
Nogle sanglige klangidealers påvirkning på stemmen	9
"Komplet sangteknik"	10
"Når børn synger – hva' så"	12
Diskussion omkring sang og stemmedannelse	13
Diskussion vedrørende sang i kor	16
Delkonklusion	18
Modernitet og god anderledeshed	18
Konklusion	20
Litteraturliste	22
Bilag 1	

Indledning

Jeg kom ind i klassen. Det var 7.b, som jeg i de næste timer skulle undervise i lyrik. På dette tidspunkt havde jeg været ude i praktik i seks uger, så jeg kendte eleverne, men selvfølgelig ikke helt godt. Da jeg gik ind i klassen spillede musikken stadigvæk, eleverne havde et anlæg, hvilket blev brugt meget og ofte. Musikken kendte jeg ikke, og det eneste jeg kunne sige om den var, at den var rytmisk og en blanding af rock og pop. Det var sikkert, at musikken fungerede som en pauseforstærker imellem timerne og gav et indtryk af, at eleverne ville være sig selv. Da musikken blev stoppet, tænkte jeg, at eleverne ville få et chok, når de fandt ud af, hvad de nu skulle i gang med. Vi arbejdede med lyrik, og hvad ville være mere passende end at starte med at synge en sang. Først blev timernes indhold præsenteret for eleverne, og derefter skulle vi synge Jens vejmand.

Sangbøgerne blev delt ud, der var en blandet stemning i klassen, og jeg hørte forskellige kommentarer. "Bare den nu går hurtigt", var der en der sagde, "ja, for den kan nemt blive kedelig", sagde en anden.

Jeg satte tonen an og begyndte at synge. Nogle fulgte med, men jeg mærkede modvilje og skepsis, måske fordi jeg havde sat sangen højere, end hvor eleverne normalt ville synge. Efter to vers stoppede jeg og spurgte, om de ikke kendte sangen, hvortil der blev svaret både ja og nej. Dertil knyttede en af eleverne sætningen, som blev sagt i det dybe fuldregisterleje, " Vi kender den godt, men vi kan da ikke synge helt deroppe, der har man da ingen stemme". Der var ikke tid til en diskussion, så jeg sagde, at de faktisk havde en stemme deroppe, men at den selvfølgelig skulle bruges, og derefter fortsatte vi med at synge.

Heldigvis begyndte flere at synge med og Jens Vejmand blev gennemført. Men da jeg efter timerne tænkte situationen yderligere igennem, var jeg glad for, at jeg ikke havde opgivet sangen til trods for elevernes modvilje. Modviljen skyldtes, at nogle ikke kendte genren, andre ikke selve sangen, og de fleste ikke følte sig tilpas ved at synge "deroppe" o.s.v. Jeg vidste godt, at min sangglæde og tiltro til egen stemme kom mig til hjælp. Derimod synes jeg, at det var synd og skam for eleverne, at de ikke følte sig trygge ved at synge og samtidig ikke havde fornøjelse af hele deres stemme. Og det var jo kun en almindelig fællessang i en almindelig dansktid.

Jeg har valgt at fremhæve sang i stedet for musik generelt, fordi stemmen er en del af mennesket. Dette lille instrument med uendelig mange muligheder som kommunikationsmiddel, bærer vi alle rundt på. Som lærer oplever man, at stemmen i sammenhæng med kroppen er et utroligt godt pædagogisk og socialt redskab til brug i mange sammenhænge med børnene.

Når jeg så inden for sang lige netop vælger at skrive en opgave om klangidealer, er det fordi jeg i flere af mine praktikperioder, som også fremgår af det ovennævnte har oplevet børn, der ikke ville synge og slet ikke kunne synge i det høje leje. Jeg har derudover oplevet en meget stor interesse for den afroamerikanske musikkultur og for de rytmiske syngemetoder. De prioriteres højt i stigende grad, og her mener jeg, at der burde være en ligevægt imellem brug af de forskellige genrer og syngemåder.

Ifølge Musikfaghæftet fra 1995, fremgår det tydeligt, at man som lærer skal vægte mange genrer og klangidealer. Her er sang også et af de fire hovedområder.

Formål for faget musik: *"..at eleverne udvikler deres evne til at opleve musik og til at udtrykke sig i og om musik.....at kunne forholde sig til samfundets mangeartede*

musiktilbud." Stk. 2: " ...med musik skal undervisningen medvirke til elevernes følelsesmæssige og intellektuelle udvikling....."

Stk. 3: "undervisningen skal fremme elevernes forståelse for dansk og udenlandsk musiktradition..."

Sang, det ene af fire hovedområder: "Ved skolestart er næsten alle elever glade for at synge, og det er vigtigt at fastholde deres lyst til at bruge stemmen varieret i både sang og tale.....Derved bliver det også en naturlig udtryksmåde..."

Problemformulering

Hvorfor er det vigtigt at beskæftige sig med et alsidigt klangideal såvel i musikundervisningen som i folkeskolen som helhed.?

Afgrænsning opgavens opbygning og metode

Som det tydeligt fremgår i starten, er det det sanglige klangideal, der er opgavens centrale omdrejningspunkt. Jeg har valgt et forholdsvist enkelt begreb som "klangideal", da det kan sættes ind i en større sammenhæng og kan ses fra forskellige vinkler. Det skal hertil siges, at jeg altid selv har sunget, hvilket har givet mig meget glæde og stadig gør det. Jeg benytter selv forskellige klangidealer i forskellige situationer.

Som det ses af indholdsfortegnelsen er opgaven inddelt i nogle større afsnit, hvor det første afsnit omhandler formaliteter omkring opgaven. I afsnittet, medier, unge og dannelse, beskrives forskellige teorier, for på den måde at indkredse hvilke faktorer, som er medvirkende i skabelsen af klangidealer. Først unge og medier, for at se hvad de unge er påvirket af. Derefter beskrives identiteten og musikkens betydning for barnet og til sidst beskrives Wolfgang Klafkis dannelsesteori. Klafki er medtaget fordi stemmedannelsestænkningen diskuteres senere i opgaven. I afsnittet, klangidealer og sang, sættes der teori på forskellige klangidealer, den klassiske og den rytmiske, som diskuteres senere i afsnittet. I det sidste afsnit tages udgangspunkt i moderniteten og dennes tendenser, som kædes sammen med Thomas Ziehe og hans begreb "god anderledeshed". Ziehe har en mening om en anden undervisningssituation og er af den grund medtaget. Derefter konklusion og litteraturliste.

De metoder, jeg har benyttet til at belyse emnet med, er først og fremmest et bredt materiale af faglitteratur. Derudover er der inddraget artikler, som både er fra artikelsamlinger samt fra fagblade. Til sidst har jeg benyttet e-mail for at få uddybet nogle kommentarer eller meninger fra folk, der til daglig arbejder med disse problemstillinger.

Afklaring af begrebet klangideal:

De forskellige musikgenrer adskiller sig fra hinanden og er hver især karakteriseret ved at have f.eks. forskellig instrumentsammensætning, rytme, og syngemåde. Det ovennævnte har indflydelse på, hvordan en bestemt genres klangideal er/ bliver. Alle kender forskellen fra klassisk til soul. Forskellen mellem drengesopranerne, der skal nå

det høje C, to oktaver over nøglehuls c i Miserere af Gregorio Allegri, og den mørkfarvede mand eller kvinde med den store, mørke stemme. Disse to yderpunkter er eksempler på to klangidealer, og drengesopranen vil ikke kunne synge soul og omvendt.

Disse to syngemåder lyder og er vidt forskellige i deres klangfarver. Sangerne har forskellige teknikker, fordi sangene ikke kræver det samme af sangerne.

Forskelligheden teknisk set ligger i hoved-/brystklang, dybe- /høje leje i stemmen, vokalers placering, m.m, men også forskellighed i tid, sted og kultur har indflydelse på klangidealet.

Man ser i dag, at nogle trodser de vedtagne klangidealer og finder deres egne. Det høres ofte inden for de rytmiske genrer f.eks. i heavy metal.

Min definition på klangideal er: "En periodes fremskabelse af en bestemt klang i musikken, som bliver et karakteristika for genren, og som gøres til et ideal for den enkelte sanger".

Ved begrebet forstås udover, at forskellige slags musik har forskellige klangidealer, at de forskellige klangidealer også synges og anvendes i forskellige sammenhænge.

Litteraturliste

- Ruud, Even: "Musikken – vårt nye rusmiddel" fra Norsk Forlag, Norge 1983
- Ruud, Even: "Musik og identitet" fra Universitetsforlaget AS; Norge 1997
- Vilhelmsen, Linda: " Når børn synger – hva' så" fra Forlaget Solo 2003
- Drotner, Kirsten: " At skabe sig – selv" Nordisk forlag 2. udgave 1995
- Drotner, Kirsten: " Unge, medier og modernitet" Borgens forlag 1999
- Fredens, Kirsten og Elsebeth, Kirk: "Musikalsk læring" Nordisk Forlag 2001
- Sadolin, Cathrine: "Komplet sangteknik" Dansk version 2.udgave, 1.oplag 2000
- Bjørkvold, Jon – Roar: "Det musiske menneske" Hans Reitzels Forlag 5. rev. Oplag 1991
- Abrahamsen, Peter og Aller, Edith og Andersen, Hans Jørgen og Olsen, Jens og Marlene Bichel og Helen Berggren: "Sangen i skolen" Dafolo Forlag 1998
- Høgel, Sten og Rørbech, Lone: "Tal rigtigt – syng godt"...
- Artikel fra klassisk musik P2, december 2003: " Fra spire til professionel"
- Folkeskolens musikfaghæfte fra 1995
- Byriel, Christine og Byriel, Sten: "Se mig! – hør mig!" C.A. Reitzels Forlag, 1995
- Zeihe, Thomas: " God anderledeshed" Artikel fra Kulturel Interaktion nr. 39
- Couppé, Helle: "Betydningen af opmærksomhed på børns stemmer i den daglige talepædagogiske praksis" Artikel fra bogen "Børnестemmer og problemer" tale – og rytmikpædagog fagblad, Roskilde kommune.
- Stefan Ting Graf: " Fylde og form". Forlaget Klim, 2004
- Fridberg, Torben: Mønstre i mangfoldigheden: 15-18-åriges medie brug i Danmark. Skriftserie fra center for ungdomsmedier nr. 3, 1997